

Onderzoek blootstelling omwonenden

1 Kern

- Omwonenden maken zich zorgen over hun gezondheid door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op landbouwgrond dichtbij hun woningen.
- Op advies van de Gezondheidsraad en in opdracht van het ministerie van IenW samen met LNV heeft een onderzoeksconsortium onder coördinatie van het RIVM onderzocht in hoeverre er blootstelling plaatsvindt. Het onderzoeksrapport is in april jl. opgeleverd door het RIVM en heeft media aandacht van Zembla gehad, waarbij u bent betrokken geweest.
- Op basis van de nu beschikbaar gekomen blootstellingsgegevens aan gewasbeschermingsmiddelen constateren de onderzoekers dat er geen onaanvaardbare risico's voor de gezondheid naar voren zijn gekomen. Er zijn geen grenswaarden overschreden en in de huidige toelatingsmethodiek wordt de blootstelling ook niet onderschat. Tegelijkertijd constateren onderzoekers dat er lacunes zijn in de beschikbare kennis. Het kabinet heeft aan de Gezondheidsraad gevraagd nader te onderzoeken of er gezondheidsrisico's zijn en hierover te adviseren.
- Het RIVM heeft in opdracht van VWS een gezondheidsverkenning uitgevoerd om na te gaan of een relatie kan worden gevonden tussen voorkomende gezondheidsproblemen en de nabijheid van agrarische percelen. Hieruit bleek geen verontrustend beeld.
- Daarnaast hebben omwonenden in Westerveld een onderzoek gedaan naar het voorkomen van gewasbeschermingsmiddelen in leefomgeving. Daarbij zijn resten van gewasbeschermingsmiddelen aangetroffen, die echter niet de grenswaarden overschreden volgens het Ctgb. Over dit onderzoek zijn veel vragen gesteld door de Tweede Kamer. De antwoorden zijn voor het AO van 6 juni 2019 naar de Kamer gestuurd, mede namens staatssecretaris van IenW en de minister van Medische Zorg.
- Omwonenden ervaren zorgen over gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Op sommige plaatsen zijn bewoners en telers daarover in gesprek met elkaar, maar op sommige andere plaatsen valt hier nog een wereld te winnen. Gezamenlijk met de provincies Drenthe en Overijssel en de Vereniging Drentse Gemeenten (VDG) heeft LNV opdracht gegeven voor een verkennend onderzoek om beter inzicht te krijgen in de problematiek rond het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de zorgen daarover van omwonenden. De onderzoekers hebben gesprekken gevoerd met telers, omwonenden en organisaties. Het rapport is 11 oktober jl. opgeleverd en voor het reces naar de Kamer gestuurd. Het rapport bevat handvatten voor vervolg met concretisering van gebiedsgerichte pilots om te komen tot lokale maatwerkoplossingen. De provincies Drenthe en Overijssel, VDG en LNV, hebben bestuurlijk afgesproken om gezamenlijk invulling te geven aan het vervolg met een gebiedsgerichte aanpak. De provincie en de VDG hebben de regie, dat LNV zal faciliteren ingebed in het uitvoeringsprogramma van de Toekomstvisie gewasbescherming 2030, naar weerbare planten en teeltsystemen.
- Het ten algemene instellen van spuitvrije zones blijkt moeilijk te realiseren, zo is uit een juridische verkenning gebleken. Om in een landelijke regelgeving spuit- of teeltvrije zones of andere gebruiksbepalingen in te kunnen stellen, moeten de effecten voor omwonenden en de benodigde afstand tot de bewoning of andere maatregelen worden onderbouwd met de resultaten van wetenschappelijk onderzoek. Dat is op dit moment niet mogelijk. Dit wordt ook ondersteunt door een advies van de landsadvocaat uit 2015.
-

2 Achtergrond en stand van zaken

- In 2014 heeft de Gezondheidsraad een advies uitgebracht over dit onderwerp, en waarover de Kamer is geïnformeerd (Kamerstuk 27858, nr. 230). De gezondheidsraad heeft geadviseerd:
 - Onderzoek te doen naar blootstelling van omwonenden van landbouwgrond aan gewasbeschermingsmiddelen;

- de toelatingsprocedure aan te scherpen;
 - maatregelen te nemen die de blootstelling kunnen verminderen.
- Het Ctgb heeft in 2015 met het meest recent vastgestelde Europese wetenschappelijke model een selectie van toegelaten middelen voor de risico's voor omwonenden beoordeeld. Daaruit bleek dat toegelaten middelen volgens de door het Ctgb aangegeven gebruiksvoorschriften veilig kunnen worden gebruikt.
- Eind augustus 2017 is in Nature een artikel gepubliceerd over Amerikaans onderzoek naar de blootstelling van omwonenden voor gewasbeschermingsmiddelen. Het RIVM heeft de studie beoordeeld als een degelijke studie. De studie is uitgevoerd in de Verenigde Staten in een situatie die niet vergelijkbaar is met de situatie in Europa en specifiek die in Nederland. Er is nu geen reden om de toelatingsbeoordeling aan te passen als gevolg van deze Amerikaanse studie.
- De Kamer is geïnformeerd over de stand van zaken van het Onderzoek blootstelling omwonenden op 18 februari 2014 (Kamerstuk 27858 nr. 230) en 18 mei 2015 (Kamerstuk 27858 nr. 311). Op 17 november 2017 is op verzoek van het lid Ouwehand een brief met de stand van zaken gestuurd (Kamerstuk 27858 nr. 409) die ook antwoorden geeft op vragen van de leden Kuiken en Nijboer (beide PvdA) over pesticide die schadelijk zijn voor baby's en van het lid Futselaar (SP) over bericht Hoge blootstelling pesticiden geeft geboorte afwijking.
- Uit de Gezondheidsverkenning komt het beeld naar voren dat mensen die dichtbij landbouwareaal wonen gezonder lijken dan mensen die daar verder vandaan wonen. er is wel verband aangetoond tussen sterfte aan luchtweg aandoeningen en wonen in de buurt van maisteelt. Het is echter niet duidelijk welke factoren hieraan ten grondslag liggen. Het rapport is 5 juli 2018 naar de Kamer verzonden door de minister van VWS (Kamerstuk nr. 34775 XVI-149).
- De Kamer is op 10 april 2019 geïnformeerd over de uitkomsten van het Onderzoek blootstelling omwonenden (Kamerstuk 27858 nr. 450). Daarin toegezegd een advies te vragen aan de Gezondheidsraad over het vervolg. Het ministerie van VWS heeft in afstemming met LNV en IenW de advies gevraagd aan de Gezondheidsraad, het advies wordt verwacht in juni 2020 (kamerstuk 27858 nr. 480).

3 Krachtenveld

5.2.1 Woo

[Redacted text block]

[Redacted section header]

[Redacted text block]

4 Spreeklijn AO

5.2.1 Woo

[Redacted text block]